Kuoja

Parašė Vaidas Leliūgas
Ketvirtadienis, 05 Sausis 2012 22:41

Pirmąsias pavasario kuojas gaudome ten, kur anksčiausiai nutirpsta ledas. Vakarų Lietuvos žvejai kuojų sezoną šiemet pradėjo gana anksti. Kuojų žūklė ankstyvą pavasarį dažnai būna sėkminga ir itin rezultatyvi. Kai nepražiopsome tų dviejų – trijų "auksinių" savaičių (pražiopsoti turbūt neįmanoma, nes gandai, kad vienur ar kitur kimba kuojos, sklando po visą Lietuvą), pavyksta pasigauti ir gana didelių kuojų, nors dažnas žvejų laimikis – ir smulkmė. Pavasarį bene daugiausiai diskutuojama, kad jaukinti žuvį. Jaukinti ar nejaukinti – tokia "būti ar nebūti" variacija kankina žvejus, todėl nenuostabu, kad nuomonių būna įvairių, dažnai jos viena į kitą nepanašios. Problemos nebūtų, jei visuose vandens telkiniuose visi jaukai veiktų teigiamai arba bent jau neturėtų neigiamos įtakos kibimams, tačiau pavasarį, kai vanduo dar šaltas,o augalija ir žuvų mitybinė bazė dar skurdoka, vandenyje atsidūręs jaukas, užuot viliojęs, kartais žuvis išbaido. Tai pamatyti nesunku: ten, kur vandenyje guli jauko rutuliai, nesulaukiama nė vieno kibimo, o ten, kur jo nėra, kuojos smagiai judina plūdę. Tada, kaip visų bėdų kaltininkas, keikiamas jaukas. Retokai susimąstoma, kad ne jaukinimo procesas, netgi ne jaukas,o tik netinkama jo sudėtis verčia žuvis trauktis į kitas vietas. Sunku pasakyti, kas pavasarį nepatinka žuvims: gal tam tikras konkretus jauko kvapas, gal kai kurių komponentų skleidžiamas aromatas ar skonio savybės. Aišku tik tai: viena vertus, negalvojant apie metų laiką, žūklės sąlygas, pavasarį jauko lengva viską sugadinti, kita vertus, įsigilinus į pavasario žūklės specifiką, įvertinus visus už ir prieš, gerai apgalvojus jauko sudėtį, galima sulaukti puikių rezultatų ir nušluostyti nosį šalia žvejojantiems meškerės broliams. Daugiau žuvies tam tikroje žūklės vietoje, solidesnio dydžio laimikiai – tai vis pavasario jaukinimo rezultatai. Juk verta pasistengti, tiesa? Nors kuojų žūklė pavasarį ir džiugina, nors pavasarį jų pagauna visi, tačiau didelės kuojos nėra itin dažnas laimikis – dagelis žvejų tenkinasi vidutiniokėmis. Didelių, motininių kuojų žvejai paprastai nepagauna, nes neįvertina, jog tai gana kaprizingos, sunkiai sužvejojamos žuvys, be to, ežeruose dažnai gaudoma ten, kur tokios kuojos nesilanko, nesimaitina, kur šmirinėja gerokai mažesnių žuvų būriai. Be abejo, ankstyvą pavasarį sugauti didelių kuojų kur kas lengviau nei kitu metų laiku,

tačiau net ir tada, kai žuvų migracijos takai aiškesni (kodėl gi žvejai tiesiog užgula tam tikras žūklavietes?), užuot nuėjus lengviausiu keliu, reikėtų apsvarstyti žūklės ir jaukinimo taktiką. Anksčiau, pavasarį žvejodamas kuojas ežeruose, naudojau įvairius šiai žuvų rūšiai skirtus jaukus. Vieni pasiteisino, kiti nuvylė, tačiau visiems sėkmingesniems jaukams buvo būdinga viena savybė: jie suviliodavo ir didesnių žuvų, ir smulkmės. Norėdamas išvengti tokio didelio smulkmės dėmesio, pradėjau eksperimentuoti. Naudojau jaukus karšiams. Reikia pasakyti, rezultatai tapo kur kas geresni. Jauko receptas gana paprastas:

2 kg pigaus bazinio jauko, naudojamo žvejojant ežeruose;

0,5 kg jauko karšiams;

0,5 kg kukurūzų išspaudų;

0,5 kg malto biskvito;

1 pakelis kepintų ir sumaltų kanapių;

3-4 saujos durpių.

Toks jaukas gana maistingas, nes tiek biskvitas, tiek kukurūzų išspaudos – riebūs, didelę energinę vertę turintys komponentai. Jaukas karšiams taip pat gana maistingas, tad atrodytų, kad tokį jauką reikia naudoti ne ankstyvą pavasarį, bet kur kas vėliau, kai vanduo gerokai šiltesnis, o žuvys aktyvesnės. Tačiau, jaukinant nedideliais kiekiais, toks jaukas ežeruose gali būti itin efektyvus. Durpės jauką nudažo tamsesne spalva, jaukas tampa puresnis, tad galima jį naudoti ten, kur dugnas dumblėtas. Jauką karšiams kartais naudoju vienokį, kartais – kitokį: tai priklauso nuo vandens telkinio. Vienuose ežeruose labiau pasiteisina "Van den Eynde" jaukas "Bream", kituose – Panevėžyje gaminamas ir "Žvejo tako" rekomenduojamas jaukas "Karšis". Visų ežerų kuojos turi savo skonį, visada galima rasti jauką, kuris tą skonį atitiktų.

Kai kuriuose nedideliuose sekliuose ežeruose arba tvenkiniuose kuojos sukinėjasi palei pat nendrių liniją. Čia žuvys gaudomos nenaudojant jauko: vaikščiojant pakrante pakanka užmesti meškerę į vietą, kurioje laikosi žuvys, ir laimikis garantuotas. Pabandai vienur – nieko nėra. Tada paeini keliolika metrų ir vėl užmeti – taip, žiūrėk, ir suradai pakrantės juostą, kurioje laikosi kuojos. Tačiau net ir tada, kai kuojų randame palei pakrantės nendrių liniją, vertėtų pabandyti laimę sekliose smėlingose įlankėlėse. Čia žuvų gali būti daugiau: užtenka, kad pavasarį vandens temperatūra įlankoje pakiltų 1-2 laipsniais, ir toje vietoje pradės masiškai būriuotis žuvys. Tad prieš ruošiantis žvejoti ežere visada praverstų pasižiūrėti, iš kur pučia vėjas, kaip į tą

ar kitą įlankėlę krenta saulės spinduliai. Tokie pastebėjimai padeda numatyti, kur gali būti šiltesnio vandens rajonai, o kur pavasario dieną vandens temperatūra pasikeičia tik keliais laipsniais. Didesniuose ežeruose palei nendrių liniją dažnai kimba tik pūgžliai, ešeriukai ar nedidelės kuojūkštės. Didesnės kuojos gali laikytis toli nuo kranto ir gana giliai – maždaug 5 m gylyje. Apskritai kuojos pavasarį gerai kimba ir prieš nerštą, ir po neršto, tik prieš nerštą geriau paieškoti ežerų, į kuriuos įteka upeliai, arba sąsiaurių, jungiančių du ežerus. Tokios vietose geriausia žvejoti kuojas. Po neršto kuojos taip pat laikosi netoli krantų, kur jau pradeda augti vandens žolės. Tik labiau įšilus vandeniui jos pasitraukia nuo atvirų krantų. Geriausia kuojų žūklės laikas pavasarį – 4-2 savaitės prieš nerštą ir 1-2 savaitės po neršto.

Pavasario pradžioje žvejodamas kuojas pripažįstu tik tris masalus: nedidelį slieką ar jo gabaliuką, musės lervą (dažnai kabinu tik vieną lervą, nes dvi lervos – kartais pernelyg didelė porcija), o kai visai nekimba, čiumpu uodo trūkio lervutes (3-4 lervutės ant mažyčio kabliuko). Kartais naudoju ir tešlą, tačiau šis masalas pasiteisina ne visur.

Labiau nei ežerai ar tvenkiniai žvejus traukia upeliai. Net nedidelėse upelių sietuvose jau galima pasigauti kuojyčių, plakų ar strepečių, tačiau kuo arčiau upelio žiotys, tuo didesnė tikimybė sugauti didelę kuoją, todėl daugelis žvejų stengiasi būtent čia užmerkti savas plūdeles. Kovo mėnesį prie kai kurių upių telkiasi ne tik kuojos, bet ir minios žvejų: kuojos traukia neršti, o ant kranto jų tyko žvejai. Upeliais kylančių kuojų jaukinti nereiktų: kur kas geriau paieškoti vietos, kur žuvys trumpam sustoja pailsėti. Kai upelis nedidelis, tokia vieta gali tapti ir 1-1,5 m duobutė. Kai upė didesnė, ir duobė gilesnė. Pati geriausia gaudymo taktika – vaikščioti nuo duobės prie duobės, pateikiant masalo į visas įdomesnes upelio vietas (duobes, prie krantų išgraužtus gilesnius griovelius, už didesnių kliuvinių ir pan.).

Meškerės sistemėlė pavasarį paprasta: nedidelė 1-3 g plūdelė ir slankiojantis, kurio eigą žemyn fiksuoja stabdys. Pavadėlis 0,1 mm storio ir 20-30 cm ilgio. Kai kurie žvejai ant pavadėlio užmauna papildomą nediduką svarelį, tačiau nesutariama, ar tas svarelis būtinas: vieni be jo neapsieina, kitiems užtenka ir vienos slyvutės.